

İNSANLARI YARGILAMAK YERİNE ANLAMAYA ÇALIŞMAK

30 Mart 2022

Yıldırım Koç

Ben haddini bilmeye çalışan ve yaptığı işi biraz fazlaca ciddiye alan biriyim. 71 yaşındayım. Ömrümün çok büyük bölümü de insanlarla görüşerek, tartışarak, onlardan gerçekten öğrenmeye ve mümkünse onlara birşeyler öğretmeye çalışarak geçti. Genç ve hatta orta yaşlıyken, insanları anlamaya çalışmak yerine yargılama eğilimindeydim, onları eğitebileceğimi sanırdım. Yaklaşık son 20 yıldır, yargılamaya kalkmak yerine anlamaya çalışıyorum. Anlama çabam, hem tek tek kişiler açısından, hem de kitle hareketleri ve sınıf davranışları açısından geçerli.

İnsanlarda yaygın bir eğilim, sık sık “somut şartların somut tahlilini yapalım” deseler bile, gönüllerinden geçeni gördüklerini sanmak. İnsanları, kitleleri ve sınıfları anlayabilmek için önyargılardan sıyrılmak ve biraz bilimsel çaba gerekiyor. Kendi çalıştığım alandan birkaç örnek vereyim.

İşçilerin epeyce bir bölümü 1950’li yıllarda Demokrat Parti’ye oy verdi, DP’nin ocak ve bucağ teşkilatlarında görev aldı. Eğer bu dönemi bilmiyorsanız, 1945 yılında Çiftçiyi Topraklandırma Kanununun çıkarılması sırasında büyük toprak sahiplerinin çıkarlarını savunarak CHP’den ayrılan ve DP’yi kuran ve 1950’li yıllarda da Türkiye’de ABD’ye bir sürü üs ve tesis veren DP’yi işçilerimizin desteklemelerini de cahilliklerine veya aldatılmışlıklarına yorarsınız. Tabii ki büyük bir yanlış yaparsınız. İşçilerimizin büyük bölümünün bu dönemde Demokrat Partiyi desteklemelerinin son derece mantıklı nedenleri vardır. Burada sıralamayayım. Üşenmeyen 1950’li yıllarda işçi lehine çıkarılan kanunları, yapılan uygulamaları ve açılan yeni iş olanaklarını öğrenir; bu yıllarda halkın bütününe etkileyen olumlu gelişmeleri inceler.

İşçilerimizin önemli bir bölümü rahmetli Süleyman Demirel’i destekledi. Bu insanlar aldatıldılar mı? Yoksa cahil miydiler?

Tabii ki hayır.

Süleyman Demirel’in işçilere sağladığı yararlarından üçü çok önemlidir. Birincisi, emeklilikte yaş koşulunu kaldırması ve kadınların 38, erkeklerin 43 yaşında emekli olabilmesi (borçlanmayla biraz daha erken emeklilik bile mümkündü). İkincisi, kıdem tazminatı gün sayısını 15’ten 30’a çıkarması ve kıdem tazminatına hak kazanmak için çalışılması gereken süreyi 3 yıldan 1 yıla indirmesi. Üçüncüsü de, Demirel döneminde birçok fabrikanın açılması, yeni iş olanaklarının yaratılması. Bunların dışında başka yararlar da var. Kısa vadeli çıkarını çok iyi bilen insanlarımız, halkın diliyle de konuşan Demirel’in bu uygulamalarını sevdi ve kendisini destekledi.

Bazı okuyucular, insanlarımızın kısa vadeli çıkarlarını çok iyi bildikleri, feleğin çemberinden geçmiş oldukları, son derece ihtiyatlı ve tedbirli davrandıkları, vb. değerlendirmelerime de katılmıyor ve hatta bunlara tepki duyuyor. Bu tepkinin bir nedeni, insanın kendisini halkımızın üstünde görmesi olabilir. Başka insanları cahil veya kolayca aldatılabilir kabul etmek, kendisinin akıllı, eğitilmiş ve uyanık olduğu varsayımının sonucudur. Solda yaygın hastalık, halkı eğitecek bir kitle olarak düşünmektir. Çok geç bilinçlendim, ama son 20-25 yıldır halkımızın çok çok büyük bölümünün ne kadar uyanık olduğunu öğrendim. Halkımız, hem saf ayaklara yatar, hem de benim gibileri suya götürür, susuz getirir, tuz yaladır, bir daha suya götürüp su içirmeden geri getirir.

İnsanlara tabii ki bazı şeyler öğretmek mümkün; ancak onları ancak hayat eğitebiliyor. Halkın kendi kısa vadeli çıkarlarını bilmediğini düşünenlerin benim gibi bilinçlenmeleri umarım benimki gibi geç olmaz.

Bu konuda yaşadığım son örnek, asgari ücretin yıpranmasıyla ilgili.

Asgari ücret alan milyonlarca insan, Ocak ve Şubat aylarındaki enflasyon nedeniyle gerçek gelirlerinde bir düşme olduğunu biliyor; ancak son derece gerçekçi davranarak, kitlesel eylemlere yönelmiyor. Bazı kişiler ve örgütler, Ocak ayında yapılan yüzde 50’lik zammın Şubat ayındaki yüzde 54’lük enflasyonla geri alındığını ileri sürüyor. Ben ODTÜ’nün eski adıyla “Ekonomi ve İstatistik Bölümü” mezunuyum. Mezun olalı 49 yıl oldu. 24 yıldır da ODTÜ’de ders veriyorum. Eğer bir öğrenci,

Şubat sonundaki yüzde 54'lük yıllık enflasyon nedeniyle yılbaşındaki yüzde 50'lik zammın eriyip gittiğini söylerse, çok çok kızarım. Yüzde 54, 2021 yılı Şubat ayı sonundan 2022 yılı Şubat ayı sonuna kadarki enflasyonun oranıdır. Ocak ayında uygulanan 4253 liralık asgari ücretin ne kadar aşındığını inceleyecekseniz, 2022 yılı Ocak ve Şubat ayı enflasyon verilerine bakar, o verileri deflatör olarak kullanarak, satınalma gücündeki kaybı bulursunuz. Kulaktan dolma bilgiyle dolduruşa gelenler insanların/kitlelerin/sınıfların davranışlarını anlayamaz, yorumlayamaz ve onları yargılamaya kalkar. Onlara göre, asgari ücret artışı eriyip gittiye, buna tepki göstermeyenler ya korkaktır, ya cahildir, ya aptaldır. Halbuki hiçbiri değildir. Bu yargılamayı yapan, gerçekliği kavramaktan uzaktır; hayal dünyasında yaşamaktadır.